

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№1 (496)
СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ
2011

Головний науковий редактор:
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Винар (Кент, США), *Зенон Козут* (Едмонтон, Канада), *Ю.А.Левенець* (Київ), *В.М.Литвин* (Київ), *Анджеї Поппе* (Варшава, Польща), *В.Ф.Репринцев* (Київ), *П.С.Сохань* (Київ), *В.С.Степанков* (Кам'янець-Подільський), *П.П.Толочко* (Київ), *П.Т.Тронько* (Київ), *Б.М.Флоря* (Москва, Російська Федерація)

Редколегія:

Г.В.Боряк, *В.Ф.Верстюк*, *С.В.Віднянський*, *В.М.Горобець*, *О.І.Гуржій*, *В.М.Даниленко*, *М.Ф.Дмитрієнко*, *О.М.Донік* (заст. головного редактора, відпов. за випуск), *С.В.Кульчицький*, *В.І.Кучер*, *О.Є.Лисенко*, *М.І.Панчук*, *Р.Я.Пиріг*, *О.П.Резнт* (заст. головного редактора), *В.М.Ричка* (заст. головного редактора), *О.С.Рубльов* (заст. головного редактора), *В.Ф.Солдатенко*, *В.П.Троцинський*, *О.А.Удод*, *Ю.І.Шаповал*

Наукові редактори:

канд. іст. наук *О.М.Донік*, д-р іст. наук *О.П.Резнт*, д-р іст. наук *В.М.Ричка*, д-р іст. наук *О.С.Рубльов*

Відповідальний секретар:
В.В.Григор'єв

Редактори:
С.Г.Архипенко, *В.В.Григор'єв*,
О.М.Квітка, *В.І.Кузнецов*

Коректор:
Н.Ю.Мельник

Макет і верстка:
А.О.Михайлова

Обкладинка:
Н.О.Горбань

Електронна версія:
О.В.Жданович
www.history.org.ua

Підписано до друку 4.02.2011 р.
Формат 70x100/16. Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк. 21
Тираж 800 прим. Зам. № 21

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14. XII.1993 р.

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
“Дієз-продукт”. Свідоцтво ДК №546 від
31.07.2001 р. Адреса: вул. Авіаконструктора
Антонова, 5, офіс 617, Київ, Україна, 03186.
Телефон/факс: +380 (44) 248-28-30, електронна пошта: diez94@mail.ru

Віддруковано з позитивів у ТОВ «Видавництво “Вперед”»

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001.
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: UHG@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

ЧУХЛІВ Т.В. Козацтво Правобережної України в міжнародних відносинах під час Північної війни 1700–1721 рр.	4
РЕЄНТ О.П. До проблеми скасування кріпосного права в 1861 р.	34
ІВАНЕНКО О.А. Міжнародні зв'язки Університету св.Володимира (60-ті рр. ХІХ ст.).	52
ПЕРЕДЕРІЙ І.Г. В'ячеслав Липинський як співробітник першої української щоденної газети «Рада» (1908–1914 рр.)	71
ФЕДОРОВА Л.Д. Теоретичні та правові питання збереження культурної спадщини в діяльності пам'яткоохоронних структур України (1910-ті рр.)	91
ВРОНСЬКА Т.В. 21 лютого 1948 р. в історії сталінського терору	107
РЕНДЮК Т.Г. Прикордонне та регіональне співробітництво між Україною й Румунією з питань національних меншин	123

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

БЕЗДРАВКО В.В. Розвиток науки про документ у ХІХ ст.: візії теорії і практики	137
ШАРАВАРА Т.О. Реформи і контрреформи місцевого й міського самоврядування другої половини ХІХ ст. в Російській імперії у працях радянських та зарубіжних дослідників	166
КУДРЯЧЕНКО А.І. Дослідження з проблематики всесвітньої історії у сучасній Україні	180
ВАЩУК Д.П. Інститут «старини» у Великому князівстві Литовському (аналіз матеріалів Литовської метрики)	195

РЕЦЕНЗІЇ

ЛААС Н.О. Україна модерна. – Вип.4 (15): Пам'ять як поле змагань	210
--	-----

ОГЛЯДИ

МУЗИЧКО О.Є. (Одеса) Євген Чикаленко, Володимир Винниченко. Листування. 1902–1929 роки; Євген Чикаленко, Сергій Єфремов. Листування. 1903–1928 роки; Євген Чикаленко, Андрій Ніковський. Листування. 1908–1921 роки	216
---	-----

ХРОНІКА

ДОМАНОВСЬКИЙ А.М. (Харків), ФАЙДА О.В. (Львів) Міжнародний симпозиум «Homo byzantinus серед ідей та речей»	222
МИХАЙЛЮК М.В. (Кіровоград) Міжнародний науковий семінар «Націонал-соціалістична окупаційна преса на зайнятих радянських територіях (1941–1944)»	229
ФАРЕНІЙ І.А. (Черкаси) VIII Міжнародний симпозиум із проблем аграрної історії	232
НОВІ НАДХОДЖЕННЯ до бібліотеки Інституту історії України НАНУ	236

До уваги авторів!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи.

Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні мати визначені ВАК України (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України») такі **необхідні елементи: постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; **виділення невирішених раніше частин загальної проблеми**, котрим присвячується стаття; **формулювання цілей статті** (постановка завдання); **виклад основного матеріалу дослідження** з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; **висновки з дослідження і перспективи подальшої роботи** у даному напрямку.

Обсяг матеріалів – не більше **30** сторінок (1 авторський аркуш). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**. Формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі статті використовувалися **нестандартні шрифти** (Izhitsa, Litopys New Roman та ін.), необхідно обов'язково (!) їх надати (розташування в ОС Windows: локальний диск C:/Windows/Fonts).

Текст статті набирається без переносів слів. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті. Посилання виконуються через меню «Вставка» **автоматично (!) посторінково**.

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, **мобільний**), **електронну пошту**. У редакцію слід подавати **два роздрукованих примірники, електронну копію статті**, а також **дві анотації** (українською та англійською мовами).

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001 або на електронну адресу: **UHG@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, **не завжди поділяючи погляди їх авторів**.